

Representantforslag 17 S

(2016–2017)

fra stortingsrepresentantene Kirsti Bergstø, Ingunn Gjerstad og Torgeir Knag Fylkesnes

Dokument 8:17 S (2016–2017)

Representantforslag fra stortingsrepresentantene Kirsti Bergstø, Ingunn Gjerstad og Torgeir Knag Fylkesnes om urfolks rettigheter i retningslinjene for Statens pensjonsfond utland

Til Stortinget

Bakgrunn

I forbindelse med oljerørledningen i Nord-Dakota som kommer i konflikt med urfolks interesser, har det igjen blitt debatt om hvordan Statens pensjonsfond utland (SPU) tar hensyn til urfolks rettigheter i sin forvaltning.

DNB, en annen norsk investor som har involvert seg i denne utbyggingen, har sagt at de ser på saken og utelukker ikke at de kan komme til å trekke seg ut. SPU har aksjer i en del av selskapene som står bak, og Etikkrådet for Statens pensjonsfond utland har begynt å se på saken.

Statens pensjonsfond utland (SPU) har investert

- 2,4 mrd. kroner i rentepapirer i Energy Transfer Partners
- 442 mill. kroner i rentepapirer i Sunoco Logistics
- 2,9 mrd. kroner i aksjer i Phillips 66, samt rundt 1 mrd. kroner i rentepapirer i samme selskap og datterselskapet

Disse selskapene er via ulike datterselskaper ansvarlige for å bygge, eie og drifte Dakota Access Pipeline Project. Dette er en oljerørledning som er i konflikt med urfolksinteresser i USA, og som i tillegg innebærer betydelig risiko knyttet til forurensning av drikkevann.

FNs konvensjon om sivile og politiske rettigheter (SP) er en del av lov om styrking av menneskerettighetenes stilling i norsk rett (menneskerettsloven). Bestemmelser i denne type konvensjoner skal ved motstrid gå foran bestemmelser i annen lovgivning. Norge har også ratifisert ILO-konvensjon nr. 169 (ILO-169) om urfolk og stammefolk i selvstendige stater.

Artikkel 27 i SP må oppfattes som en forpliktelse for den norske stat til ikke å investere i prosjekter som kan nekte eller vesentlig krenke retten urfolk har til å dyrke og utøve sin egen kultur. Det er vist til at den omtalte oljerørledningen vil ødelegge gravplasser og det som oppfattes som hellige steder for Standing Rock Sioux-folket, og gi en risiko for at de kan få ødelagt drikkevannet sitt. Flere av bestemmelsene i ILO-169 må også kunne oppfattes som relevante i denne sammenheng, inkludert det krav som er satt til konsultasjoner i artikkel 6, og urfolks rett til naturressurser i artikkel 15.

Det vil antagelig være flere prosjekter som vil være relevante for SPU, men som kan være i konflikt med det som er gjeldende norsk lov.

I svar på skriftlig spørsmål fra stortingsrepresentant Heikki Eidsvoll Holmås i forbindelse med oljerørledningen i Dakota ble det fra finansminister Siv Jensen svart 7. november 2016 at Norges Banks hovedstyre har ansvaret for å følge opp dagens forvaltning av SPU, og at denne skjer innenfor rammen av retningslinjer for observasjon og utelukkelse av selskaper fra SP. Med utgangspunkt i denne forskriften skal midler knyttet til SPU ikke investeres i virksomheter involvert i blant annet våpen, tobakk og kull. Det er også vist til at det ikke skal investeres i selskaper som bryter grunnleggende etiske normer og utfører grove eller systematiske krenkelser av menneskerettighetene.

I tillegg til denne type generelle formuleringer bør det tas hensyn til de spesifikke forpliktelser Norge har i tråd med internasjonale konvensjoner som ellers er en del av norsk lovverk og konvensjoner Norge har ratifisert. Det bør være selvsagt at de konvensjoner Norge ellers er forpliktet av, også må legges til grunn for investeringer basert på fellesskapets formue gjennom SPU.

Forslag

På denne bakgrunn fremmes følgende

f o r s l a g :

Stortinget ber regjeringen ta inn henvisning til FNs konvensjon om sivile og politiske rettigheter (SP) og International Labour Organization-konvensjonen nr. 169 (ILO-169) som grunnlag for SPUs etiske retningslinjer for investeringer.

17. november 2016

Kirsti Bergstø

Ingunn Gjerstad

Torgeir Knag Fylkesnes